

Dolnośląskie Kuratorium Oświaty

Narada Wizytatorów

Program spotkania:

1. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka.

Wrocław, 6 marca 2018 r.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Cel organizowania:

pobudzanie psychoruchowe i społeczne rozwoju dziecka, od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, prowadzone bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

- **Niesprawność** - każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychicznym, psychofizycznym lub anatomicznym;
- **Niepełnosprawność** - każde ograniczenie bądź niemożność (wynikająca z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznawanym za typowe dla człowieka;

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka (WWR) organizowane jest dla dziecka z niepełnosprawnością posiadającego opinię o potrzebie tego wspomagania, wydaną przez **publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną**.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

WWR organizuje się w jednostce systemu oświaty, która ma możliwość realizacji wskazań zawartych w opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Podmiot, w której może być organizowane WWR musi zatrudniać **kadre posiadającą kwalifikacje do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania**, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela oraz **dysponować pomieszczeniami do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania indywidualnie i w grupie, wyposażonymi w sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne**, odpowiednie do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci.

art. 127 ust. 8 ustawy Prawo oświatowe

§ 2 rozporządzenia MEN z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz. U. z 2017 r., poz. 1635)

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Kwalifikacje do **prowadzenia zajęć wczesnego wspomagania rozwoju** dziecka posiada osoba, która:

- 1) ukończyła jednolite studia magisterskie na kierunku psychologia, studia wyższe na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) ukończyła studia wyższe w zakresie fizjoterapii, rehabilitacji ruchowej lub terapii pedagogicznej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 3) ukończyła jednolite studia magisterskie na kierunku psychologia, studia wyższe na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, a ponadto ukończyła studia podyplomowe w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, terapii pedagogicznej, terapii rodzin lub innego rodzaju terapii właściwej dla pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 4) ma kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela logopedy.

§ 15 ust.4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli(Dz. U. poz. 1575)

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Zajęcia WWR organizowane są przez **jeden zespół** działający w jednostce systemu oświaty.

W skład zespołu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wchodzi: **pedagog** posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka, **psycholog** i **logopeda** oraz w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny, mogą wchodzić również **inni specjaliści**.

§ 3 rozporządzenia MEN z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz. U. z 2017 r., poz. 1635)

Możliwość realizacji zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w **kilku zespołach na podstawie porozumienia** (określa m.in. podmiot zobowiązany do przekazywania danych o zajęciach WWR organizowanych dla tego dziecka, zgodnie z przepisami o systemie informacji oświatowej).

art. 127 ust.5 ustawy Prawo oświatowe

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Zespoły WWR mogą być tworzone w **publicznych i niepublicznych**: przedszkolach i szkołach podstawowych, w tym specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych oraz poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, które spełniają warunki określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 19 pkt 1.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Zadania zespołu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

Do zadań zespołu należy:

- ▶ **ustalenie**, na podstawie diagnozy poziomu funkcjonowania dziecka zawartej w opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, **kierunków i harmonogramu działań** podejmowanych w zakresie wczesnego wspomagania i wsparcia rodziny dziecka, uwzględniających rozwijanie aktywności i uczestnictwa dziecka w życiu społecznym oraz eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego funkcjonowanie;
- ▶ **nawiązanie współpracy z:**
  - a) przedszkolem, inną formą wychowania przedszkolnego, oddziałem przedszkolnym w szkole podstawowej, do którego uczęszcza dziecko, lub innymi podmiotami, w których dziecko jest objęte oddziaływaniami terapeutycznymi, w celu zapewnienia spójności wszystkich oddziaływań wspomagających rozwój dziecka,
  - b) podmiotem leczniczym w celu zdiagnozowania potrzeb dziecka wynikających z jego niepełnosprawności, zapewnienia mu wsparcia medyczno-rehabilitacyjnego i zalecanych wyrobów medycznych oraz porad i konsultacji dotyczących wspomagania rozwoju dziecka,
  - c) ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku i jego rodzinie pomocy, stosownie do ich potrzeb;
- ▶ **opracowanie i realizowanie** z dzieckiem i jego rodziną **indywidualnego programu wczesnego wspomagania**, zwanego dalej „programem”, z uwzględnieniem działań wspomagających rodzinę dziecka w zakresie realizacji programu oraz koordynowania działań osób prowadzących zajęcia z dzieckiem;
- ▶ **ocenie postępów oraz trudności** w funkcjonowaniu dziecka, w tym identyfikowanie i eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym;
- ▶ **analizowanie skuteczności pomocy** udzielanej dziecku i jego rodzinie, **wprowadzanie zmian** w programie, stosownie do potrzeb dziecka i jego rodziny, oraz planowanie dalszych działań w zakresie wczesnego wspomagania.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Indywidualny program wczesnego wspomagania określa w szczególności:

- **sposób realizacji celów** rozwojowych ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania dziecka, **wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu społecznym** i przygotowanie do nauki w szkole, **eliminowanie barier i ograniczeń** w środowisku utrudniających funkcjonowanie dziecka, w tym jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym;
- **wsparcie rodziny** dziecka w zakresie realizacji programu;
- w zależności od potrzeb – **zakres współpracy**, z pomiotem leczniczym, ośrodkiem pomocy społecznej, przedszkolem, inną formą wychowania przedszkolnego, oddziałem przedszkolnym w szkole podstawowej, do którego uczęszcza dziecko, oraz innymi podmiotami, w których dziecko jest objęte oddziaływaniami terapeutycznymi;
- **sposób oceny postępów** dziecka.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Dokumentacja

Zespół szczegółowo dokumentuje działania prowadzone w ramach indywidualnego programu wczesnego wspomagania, w tym **prowadzi arkusz obserwacji** dziecka.

Arkusz obserwacji zawiera m.in.:

- **ocenę sprawności** dziecka w zakresie: motoryki dużej, motoryki małej, percepcji, komunikacji, rozwoju emocjonalnego i zachowania,
- **ocenę postępów** oraz trudności w funkcjonowaniu dziecka,
- **informacje dotyczące** poszczególnych **zajęć** realizowanych w ramach wczesnego wspomagania.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka program „Za życiem”

Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” (w latach 2017-2021) obejmuje działania dotyczące m.in. **utworzenia ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych** ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci od momentu **wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością**.

Starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) **wskazuje publiczne przedszkole, szkołę podstawową, w tym specjalną, inną formę wychowania przedszkolnego, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy albo poradnię psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnię specjalistyczną**, spełniające warunki określone w przepisach wydanych na podstawie *127 ust. 19 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe*, które w **danym powiecie pełni funkcję wiodącego ośrodka** koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego w zakresie udzielania kompleksowego wsparcia rodzinom z dziećmi, od chwili wykrycia niepełnosprawności dziecka lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia.

Wyznaczone ośrodki koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńcze ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością **zobowiązane są do świadczenia wsparcia dzieciom i ich rodzicom z terenu całego powiatu**. Nie mogą ograniczać się one do dotychczasowych podopiecznych poradni/szkoły itp.

<http://zazyciem.mrpips.gov.pl/program-za-zyciem>

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych (Dz. U. poz. 1712)

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

wymiar godzin

Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania organizuje się w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu.

Miejsce prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania ustala, w uzgodnieniu z rodzicami dziecka, dyrektor podmiotu, który organizuje zajęcia. Mogą odbywać się: indywidualnie z dzieckiem i jego rodziną, mogą być prowadzone w grupie (nie więcej niż 3 dzieci) oraz w domu rodzinnym (dotyczy głównie dzieci, które nie ukończyły 3 lat).

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

wymiar godzin w ośrodkach koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych

Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania organizuje się w **wymiarze do 5 godzin tygodniowo dla danego dziecka**, oraz – w zależności od potrzeb dziecka – dodatkowych usług terapeutów, fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów, logopedów i innych specjalistów.

Ośrodek może:

- 1) udzielać dzieciom i ich rodzinom **kompleksowej pomocy** od chwili wykrycia zagrożenia niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3. roku życia;
- 2) zapewniać **specjalistyczną opiekę dziecku i jego rodzinie**, w tym opiekę **pielęgniarską**, związaną z procesem rehabilitacji dziecka, w zależności od ich potrzeb;
- 3) zapewniać **konsultacje lekarzy różnych specjalności**, w zależności od potrzeb dziecka.

Dziękuję za uwagę.